

ANTAGET AV DISTRIKTSKONGRESSEN 2022

DRIVKRAFT VÄSTERNORRLAND

Vi bygger det hållbara
Västernorrland

”Socialdemokraterna vill forma ett samhälle grundat på demokratins ideal och på alla människors lika värde och lika rätt. Fria och jämlika människor i ett solidariskt samhälle är den demokratiska socialismens mål.”

Innehåll

Vi bygger det hållbara Västernorrland.....	3
Vi ser utmaningar – och vi har lösningar	3
Vi bygger samhället för en trygg och jämlik uppväxt med god hälsa för alla barn och unga.....	4
Vi vill bygga ett samhälle där alla vuxna som kan jobba ska jobba	5
Många vägar leder dig till utbildning och jobb.....	5
Fler företag, trygga jobb och schyssta villkor	6
Ett hållbart boende och resande för alla åldrar	7
I det trygga samhället vill vi se ökad tillgänglighet till en hälso-, sjuk- och tandvård styrd av vårdbehovet	9
Meningsfullt och givande jobb med rimlig arbetsbelastning för personalen inom hälso-, sjuk- och tandvård.....	10
Det hållbara samhället ska erbjuda ett gott liv som pensionär.....	11
Hälsofrämjande satsningar för att ge ökad livskvalitet.....	11
En väg in för dig som behöver en samordnad hälso-, sjukvård och omsorg	12

Vi bygger det hållbara Västernorrland

I Västernorrland ska du kunna leva ditt liv i välmående och med hög livskvalitet, från det att du föds till livets slut. Oavsett hur du identifierar dig, var du kommer ifrån eller vilka dina föräldrar är ska du ha jämlika möjligheter till ett långt och gott liv med god hälsa i ett hållbart samhälle för dig och framtida generationer. Du ska i ett öppet och demokratiskt samhälle vara fri att utvecklas som individ, råda över ditt eget liv och påverka vårt gemensamma samhälles utveckling. Det förutsätter ett Västernorrland där jämlikheten ökar, fler har ett arbete att gå till och att vi bidrar till klimatomställningen.

Vi socialdemokrater väljer en stark välfärd för dig med satsningar på skola, hälso- och sjukvård och omsorg i stället för skattesänkningar och privata vinstutdelningar. Vi vet att gemensamma lösningar på våra samhällsutmaningar är vägen framåt för att du ska känna dig trygg genom hela livet.

Vi ser utmaningar – och vi har lösningar

Klimatförändringarna är vår tids stora utmaning. I det hållbara Västernorrland driver vi socialdemokrater omställningen till gröna jobb, en växande landsbygd och urbana miljöer, till ett hållbart resande och klimatsmarta lösningar, såväl inom offentliga verksamheter som i samarbete med andra aktörer. Klimatomställningen är en del av vårt gemensamma samhällsbygge och kan inte reduceras till ett individuellt ansvar.

Arbetslösheten måste knäckas, inte minst för unga vuxna och utrikesfödda där problemet är som störst. Jobben behöver bli fler om Västernorrland ska kunna få fler invånare och skatteintäkterna ska öka för att finansiera välfärden. Kompetensklyftan mellan den som är arbetslös och arbetsmarknadens behov behöver slutas.

Befolkningen blir allt äldre och allt färre är i arbetsför ålder. Behovet av stöd och hjälp från vår gemensamma välfärd ökar samtidigt som hälso-, sjuk- och tandvård brottas med svårigheter att rekrytera och behålla personal. Vi behöver vända utvecklingen och öka kompetensförsörjningen.

Den fysiska och den psykiska hälsan i länet är sämre än i riket. Ojämligheten över länet och de ökande klassklyftorna bidrar till att

skillnaderna i hälsa, livslängd och livskvalitet ökar. Idag är det en skillnad på sju respektive fem år i medellivslängd mellan hög- och lågutbildade män respektive kvinnor i Västernorrland. Det kan vi som socialdemokrater aldrig acceptera.

Du ska ha lika stora möjligheter till ett gott liv, god hälsa och tillgång till jämlik kultur och fritidsaktiviteter oavsett utbildningsnivå, var i länet du bor eller vilken inkomst du har. Vi socialdemokrater ska arbeta för att bryta segregationen, öka den fysiska och psykiska hälsan, minska alkohol- och drogkonsumtionen, samt att ingen ska behöva bli utsatt för våld i en nära relation. Barn, unga och våra mest sjuka äldre är särskilt utsatta när ojämlikheten ökar, därför ska de prioriteras i vårt gemensamma välfärdsbygge. Vi socialdemokrater pekar därför ut ett antal särskilda satsningar vi ska arbeta för.

Vi bygger samhället för en trygg och jämlik uppväxt med god hälsa för alla barn och unga

Alla barn har rätt att växa upp under goda livsvillkor. Inte ett enda barn ska behöva hamna i utanförskap. Det allra viktigaste för att uppnå detta är att föräldrar har eget arbete och försörjning samt att barn ges rätt förutsättningar att klara skolan. Ungdomar och unga vuxna behöver tidigt få in en fot på arbetsmarknaden.

Barns hälsa och skolresultat är starkt sammankopplade. Genom att förbättra barns hälsa, förbättras deras skolresultat och tvärtom. Därför är det viktigt att arbetet med detta inleds i tidig ålder. När ett barn mår dåligt, mår en hel familj dåligt. Det är samhällets gemensamma ansvar att uppmärksamma barn och familjer som mår dåligt så tidigt som möjligt och finnas där för hela familjen. Hjälpen ska vara snabb, samordnad mellan regionen och kommunerna och förebygga ohälsa ur alla perspektiv. Vi socialdemokrater tycker det är särskilt viktigt att arbeta för en bättre psykisk hälsa, ökad fysisk rörelse och goda mat- och sovvanor. Tjejer i Västernorrland upplever sin hälsa som sämre än killar, särskilt den psykiska hälsan. Ett annat exempel är HBTQ+-personer som upplever sin hälsa sämre jämfört med heterosexuella.

Högskolebehörighet på gymnasiet ska vara norm och utbildningarna ska matcha arbetsmarknadens behov. Ungas möjligheter att etablera sig på

arbetsmarknaden måste underlättas. Sommarjobb är viktiga för att skaffa sig erfarenhet av arbetslivet och ge en första inkomst. Det ska också vara lätt att resa hållbart och kollektivt för barn och unga.

Folktandvården har en viktig roll i att främja god tandhälsa hos barn och unga, men också för att hjälpa dem i behov av exempelvis tandreglering. Här har regionen tagit viktiga steg för att stärka verksamheten med en bland annat en ökad barntandvårdspeng, men mer behöver göras.

Därför vill vi socialdemokrater arbeta för:

- Att alla barn ska klara skolan och ha en god hälsa genom att stärka den tidiga hjälpen och stödet i skolan
- Att stärka förebyggande och tidiga insatser vid psykisk ohälsa i hela länet genom att utveckla Barn- och ungdomsentrén
- Sommarjobb till länets alla gymnasieungdomar
- Att under sommaren införa ett avgiftsfritt barn- och ungdomskort som omfattar kollektivtrafiken i hela länet
- Att främja hälsa och goda uppväxtvillkor för små barn genom att utöka samarbetet mellan barnavårdscentraler, tandvård och socialtjänst
- Att starta fler familjecentraler i länet
- Att öka tillgängligheten till tandregleringen inom folktandvården
- Att barn och unga regelbundet ska få ta del av kulturverksamhet
- Högskolebehörighet på gymnasiet ska vara norm och utbildningarna ska matcha arbetsmarknadens behov

Vi vill bygga ett samhälle där alla vuxna som kan jobba ska jobba

Många vägar leder dig till utbildning och jobb

För dig i arbetsför ålder ska det finnas goda möjligheter till både jobb och vidareutbildning. En aktiv statlig arbetsmarknadspolitik kombinerat med lokala utbildningar är viktig för att ge dig som är arbetslös förutsättning att ta något av de lediga jobb som finns.

Du som är arbetssökande ska få tidigt stöd och antalet arbetsmarknadsutbildningar i länet behöver bli fler. Därför behövs det överenskommelser mellan kommun, region och stat om hur Arbetsförmedlingens närvaro i länet kan förbättras.

Du som vill ska kunna byta riktning i ditt yrkesliv och ha flera chanser att kunna utbilda dig och skaffa jobb. För att möjliggöra ett livslångt lärande för alla behövs fler utbildningsplatser på folkhögskola, yrkeshögskola, yrkesvux och Mittuniversitetet, samt studier hos studieförbunden. För dig som bor långt från en utbildningsort är det viktigt att möjligheten till distansstudier säkerställs. Mittuniversitetet behöver stärkas med ökade forskningsresurser och bättre forskningsmöjligheter för att bli en ännu starkare tillväxtmotor.

Därför vill vi socialdemokrater arbeta för:

- Att öka antalet arbetsmarknadsutbildningar samt utbildningsplatser på folkhögskola, yrkeshögskola och yrkesvux i länet
- Att satsa särskilt på insatser till arbetslösa unga och långtidsarbetslösa samt för att bryta segregationen
- Att införa språkutbildningar med yrkessvenska som matchar behoven på arbetsmarknaden
- Att skapa 1000 fler campusbundna utbildningsplatser till Mittuniversitetet i Sundsvall
- Att stärka Mittuniversitetets roll i det livslånga lärandet

Fler företag, trygga jobb och schyssta villkor

Västernorrland är en del av den nyindustrialisering som nu sker. God tillgång till grön energi, bra geografiskt läge och tillgänglig mark ger goda förutsättningar för att Västernorrland ska konkurrera om klimatsmarta industrijobb. Vi vill påskynda en nödvändig kapacitetsförbättring av Sveriges elnät både regionalt och lokalt för att hela Västernorrland skall växa starkare och samtidigt klara den gröna omställningen.

För att skapa förutsättningar för nya jobb och utveckling i länet behöver vi utveckla samarbetet mellan det offentliga, privata näringslivet och akademi. Ett gott företagsklimat med goda och fungerande relationer mellan det offentliga och privata gör att etablerade företag fortsätter att utvecklas och

underlättar för nya att växa. Samspelet mellan den regionala kulturpolitiken och företag skapar förutsättningar för de kreativa näringarna att växa.

Vi vill se schyssta villkor på Västernorrlands arbetsmarknad. Du ska ha trygga anställningsvillkor och en inkomst som leder till en pension att leva på när den dagen kommer. Våra gemensamma resurser ska aldrig bidra till arbetslivskriminalitet och dumpade löner och dåliga arbetsförhållanden för dig som jobbar. Därför ska krav på villkor och löner enligt kollektivavtal ställas i offentliga upphandlingar. Ingen ska bli utnyttjad på arbetsmarknaden och kompetensgapet som finns där idag måste stängas. Svenska löner och villkor ska gälla på svensk arbetsmarknad.

Därför vill vi socialdemokrater arbeta för:

- Att det blir minst en stor *energiintensiv* grön industrietablering i Västernorrland
- Att locka till oss klimatsmarta jobb och vara en del av den norrländska nyindustrialiseringen genom att utveckla samverkan mellan region, kommun och stat.
- Att skapa större arbetsmarknadsregioner genom att förstärka samarbetet mellan det offentliga och näringslivet
- Att i offentliga upphandlingar ställa krav på villkor och löner enligt kollektivavtal
- Att förhindra arbetslivskriminalitet genom att följa upp offentliga upphandlingar
- Att påskynda utbyggnaden av eldistributionsnäten i Västernorrland

Ett hållbart boende och resande för alla åldrar

Du och dina nära och kära ska kunna bo, arbeta och leva gott i Västernorrland. För oss socialdemokrater är det viktigt med en bredd av olika sorters boenden och vi vill utveckla bostadsbyggandet i trä. Med närhet till naturen och med ett bostadsbyggande som är anpassat efter dagens och morgondagens samhälle bidrar vi till goda förutsättningar för att leva och bo här.

Bilen är en nödvändighet för att kunna leva och försörja sig i stora delar av vårt län. Det förutsätter både ett fungerande vägnät och att ersättning för

arbetsresor är rimliga. Samtidigt behöver vi göra det möjligt att du i större utsträckning ska kunna resa hållbart och kollektivt i din vardag. En väl fungerande kollektivtrafik med flera turer och möjlighet till kommunöverskridande rabatter och prisnivåer, är viktig för att möjliggöra ett mer hållbart resande som bidrar till arbetsmarknadsförstoringar. Du ska snabbt och smidigt kunna pendla kollektivt över kommungränserna och byta mellan olika trafikslag. För dig som bor i gles- och landsbygd och inte har tillgång till kollektivtrafik för resor till och från arbetet vill vi se en märkbar förbättring av ersättningsmöjligheten. Det handlar om att hela landet ska leva.

För att förbättra dina resmöjligheter och Västernorrlands konkurrenskraft behöver vi prioritera infrastrukturinvesteringar i järnväg, väg, laddinfrastruktur och bredband. När du reser på vägarna ska det vara tryggt och säkert med en förhöjd vägstandard i stället för generella hastighetssänkningar. Med en bättre järnväg kan godstransporter flyttas dit från väg och bidra till att nå de nationella klimatmålen för ett fossilfritt samhälle. Det inkluderar att bygga bort kvarvarande flaskhalsar och därmed förbättra möjligheten till arbetspendling.

Därför vill vi socialdemokrater arbeta för:

- Ökade satsningar för att förstärka regionens infrastruktur. Våra prioriteringar ligger fast: dubbelspår på Ostkustbanan, förbifart E4 Örnsköldsvik och fortsatt bredbandsutbyggnad
- Pendlingsmöjligheterna över kommun – och länsgränserna och samspelet mellan olika trafikslag och samverkan med trafikbolag ska förbättras
- Att utöka den regionala tågtrafiken till fler platser i länet,
- Att utreda förutsättningarna för persontrafik på Ådalsbanan
- Att införa kommunöverskridande rabatter och prisnivåer inom kollektivtrafiken
- Att förbättra den ekonomiska ersättningen för resor till och från arbetet

I det trygga samhället vill vi se ökad tillgänglighet till en hälso-, sjuk- och tandvård styrd av vårdbehovet

För dig som har behov av hälso- och sjukvård ska vården vara tillgänglig när du behöver den, sammanhållen om du behöver det, samt förebyggande och hälsofrämjande utifrån dina förutsättningar. Primärvården är navet i din hälso- och sjukvård, den finns närmast dig och samordnar din hälso- och sjukvård vid behov. Därför behöver den fortsätta att lyftas och utvecklas.

Du ska inte behöva vänta längre än vårdgarantin på första besök, operationer och behandlingar inom vare sig hälso- och sjukvården eller Folktandvården. Du ska kunna komma i kontakt med vården när du behöver det, på ett sätt som passar dig och där du och personalen kan kommunicera. Därför behöver den digitala tillgängligheten fortsätta att utvecklas, särskilt på kvällar och helger. Det akuta omhändertagandet vid alla tre sjukhusorterna ska upprätthållas.

Du ska inte behöva bollas fram och tillbaka mellan olika delar av vården, hälso- och sjukvården, tandvården och alla delar av omsorgen ska istället samordna sig utifrån dina behov. Du ska få vara delaktig i din egen vård och få stöd och hjälp att förebygga ohälsa. Särskilt viktigt är det för dig med stora vårdbehov, där vi vill förenkla och trygga din kontakt med det offentliga.

Våra gemensamma skattepengar, avsatta för välfärden ska ge våra invånare en trygg omsorg och hälso- och sjukvård – inte gå till stora vinstuttag. Den offentligt drivna vården ska värnas och utvecklas och alla våra sjukhus ska behållas i egen regi. Vi behöver återta den demokratiska kontrollen över välfärden för att uppnå en jämlik och jämställd hälso- och sjukvård samt tandvård.

Därför vill vi socialdemokrater arbeta för:

- Att fler ska få hjälp snabbare av hälso- och sjukvården genom att korta köerna till första besök och behandlingar
- Att korta operationsköerna genom att fördela de kirurgiska ingreppen mellan regionens operationsavdelningar

- Att göra det lättare att få kontakt med primärvården,
- Att göra det möjligt att digitalt kunna boka tid och få hjälp på din hälsocentral genom att permanenta och vidareutveckla regionens egna nätläkare
- Att ersättningen till hälsocentraler ska lämnas i förhållande till det samlade ansvar som hälsocentralerna tar för befolkningens hälsa och vårdbehov
- Att öka tillgängligheten till Folktandvården för vuxna genom en särskild satsning på vuxentandvård
- Att vård ska ges efter behov, ingen gräddfil för privata sjukförsäkringar i den skattefinansierade hälso- och sjukvården
- Att fortsätta utveckla beroendevården och öka kunskapen om alkohol- och drogfrågor
- Att öka kunskapen om HBTQ+-personers hälsa hos hälso- och sjukvården

Meningsfullt och givande jobb med rimlig arbetsbelastning för personalen inom hälso-, sjuk- och tandvård

Situationen inom stora delar av vår hälso- och sjukvård är oerhört ansträngd för vår personal. Efterfrågan på vårdplatser är stor och det stora antalet stafetter bland sjuksköterskor bidrar till svårigheten att kunna hålla vårdplatser öppna. Det är därför viktigt att skapa mer attraktiva arbetsmiljöer för att kunna attrahera och behålla personal så att du och dina nära och kära ska kunna få inneliggande vård vid behov. Vi socialdemokrater vill därför genomföra en satsning på sjuksköterskor och undersköterskor.

Administrationn behöver underlättas för regionens hälso- och sjukvårdspersonal så att mer tid frigörs till att träffa dig som patient. Duktiga chefer och goda ledare med tydliga mandat är en förutsättning för en god arbetsmiljö och för att kunna locka personal. En kunskapsbaserad, effektiv och tillitsbaserad styrning och ledning behöver genomsyra hela organisationen. En decentralisering av ansvar och befogenheter är avgörande att öka medarbetarnas möjligheter att påverka sin arbetsituation och sitt resultat. Varje medarbetare ska känna att Region Västernorrland

uppskattar dem för det viktiga arbete de utför och de som arbetat länge för regionen ska premieras.

För att säkra personalförsörjningen är det viktigt att Mittuniversitetet, Umeå Universitet och våra folkhögskolor tillhandahåller utbildningar för hälso-, sjukvårds- och tandvårdspersonal. Region Västernorrland behöver fortsätta stärka samarbete med både Mittuniversitetet och Umeå Universitet.

Därför vill vi socialdemokrater arbeta för:

- En särskild satsning till undersköterskor och sjuksköterskor för förbättrade arbetsvillkor och förbättrad arbetsmiljö
- Att öka andelen verksamhetsnära servicetjänster för att underlätta vårdpersonalens arbete
- Att frigöra administrativa uppgifter från vår hälso- och sjukvårdsutbildade personal
- Att öka medarbetarnas möjligheter att påverka sin arbetssituation och resultatet för sitt arbete.
- Att införa medborgar-/patientföreningsmedverkan i utvecklingen av hälso- och sjukvården
- Att heltid är norm för tillsvidareanställningar inom Region Västernorrland
- Att införa fria arbetsskor till vårdpersonalen

Det hållbara samhället ska erbjuda ett gott liv som pensionär

Hälsöfrämjande satsningar för att ge ökad livskvalitet

För dig som arbetat ett helt liv ska ålderdomen vara trygg. Du ska kunna få stöd och hjälp att bibehålla en god hälsa långt upp i åren. Regionens och kommunernas hälso- och sjukvård samt omsorg ska samverka med civilsamhället för att stötta detta. Ett rikt kulturliv och välfungerande transporter är andra viktiga delar i detta.

Därför vill vi socialdemokrater arbeta för:

- Att regionen tillsammans med kommunerna genomför hälsosamtal med alla 75-åringar
- Att satsa på hälsostärkande aktiviteter genom utökat samarbete med civilsamhället för bättre folkhälsa hos äldre
- Att stärka äldres möjligheter att ta del av kulturutbud i hela länet

En väg in för dig som behöver en samordnad hälso-, sjukvård och omsorg

När du har behov av åtskilliga insatser av omsorg och hälso- och sjukvård ska dessa vara samordnade och förebyggande för att motverka risken för ytterligare sjukdom. Primärvården har en viktig samordnande roll i detta. Du som har allra störst behov av välfärdens stöd prioriteras av oss. Vi socialdemokrater vill att regionen tillsammans med kommunerna skapar en sammanhållen, jämställd och jämlik vård, oavsett var i länet du bor.

Därför vill vi socialdemokrater arbeta för:

- Att satsa på en väg in: Utveckla hälso- och vårdcentralernas uppgift att samordna vården
- Att fortsätta att utveckla samarbetet mellan regionen och kommunernas vård och omsorg med fokus på förebyggande och samordnade aktiviteter för de sjukaste patienterna
- Att införa snabb uppföljning av äldre som skrivs ut från vårdavdelning och att säkra tillgången till medicinsk kompetens på alla kommunala äldreboenden och i hemsjukvården
- Att utveckla fler mobila team i hela länet för att du vid behov ska kunna få mer specialiserad vård i hemmet
- Att införa patientkontrakt för att öka tryggheten för dig som har många vårdkontakter
- Att förbättra omhändertagandet i livets slutskede

Socialdemokraterna

VÄSTERNORRLAND